Abstrakt

Záměrem předložené disertační práce je zachycení reflexe přistěhovalecké zkušenosti íránských imigrantů v USA v literární tvorbě. Hlavním cílem této literárně-historické práce je prozkoumávání způsobu zobrazení paměti íránských migrantů a jejich potomků ve vybraných prozaických dílech. Za ústřední téma je považována identitární problematika, a to zejména postoj autorů k Íránu i majoritní společnosti a odraz individuální a kolektivní identity v dílech. Jedním z dílčích cílů práce je ukázat, zda převažuje tendence k uchovávání identity íránské, anebo se již tvůrci snaží konstruovat identitu novou, americkou či íránsko-americkou. K dalším úkolům patří rovněž identifikace bilingválních specifik vybraných děl a posouzení jejich vlivu na celkovou srozumitelnost díla. Vytyčených záměrů bylo dosaženo analýzou literárních textů převážně autobiografického či semi-autobiografického charakteru, v nichž byly analyzovány vztahy v íránské diaspoře a interakce s americkou společností. Výsledky jazykové analýzy vybraných bilingvních děl (autora Taqího Modarressího) ukázaly, že původní jazyk přistěhovalce lze považovat za významný nástroj utvrzování kolektivní i individuální identity v diaspoře. Analýzou autobiografických a semi-autobiografických děl bylo zjištěno, že íránští autoři v USA výrazně tematizují íránství, a to jak v pracích memoárových, tak i beletristických. Autoři též značně oscilují mezi snahou asimilovat se do většinové společnosti a tendencí akcentovat a tematizovat svoji kulturní odlišnost. Ve zkoumaných dílech můžeme jasně detekovat generační příslušnost autorů a sledovat jejich vymezování se vůči zkušenosti rodičů, případně dětí u prvogeneračních přistěhovalců. Významným motivem je odkazování se k původní vlasti, tvůrci se často vztahují k Íránu jako zemi svých předků, případně též ztracené domovině či nedosažitelné (imaginativní) domovině. Vyloženě kritický až negativistický postoj vůči americké společnosti se ve zkoumaném segmentu prací nevyskytuje. Postavy akceptují řadu dominantních prvků amerického kulturního proudu a identifikují se spíše jako Američané nežli Íránci, zvláště pak v kontaktu s neíránci. Tvůrci však současně usilují i o zachycení úporné snahy utlumit nejistotu z probouzející se přináležitosti k Íránu, jež se v postavách sváří s postupující amerikanizací, a představuje tak zatím ještě problematicky uchopitelnou doménu.

Klíčová slova: íránská přistěhovalecká próza, íránství, íránsko-americké vztahy, bilingvní tvorba, identita, exil a přistěhovalectví